

Taller didàctic
**Arqueòlegs: a la
recerca del passat**

Museu d'Arqueologia de Catalunya-Empúries

Descobrim l'arqueologia!

Arqueologia: del grec *archaios* (vell o antic), i de *logos* (ciència)

Veniu a descobrir l'arqueologia, una ciència fascinant que ens ajuda a conèixer el nostre passat i comprendre com vivien els nostres avantpassats fa centenars d'anys. En aquest taller experimental, us convertireu en autèntics arqueòlegs, i excavareu un camp de treball amb les eines i les tècniques pròpies d'aquests científics. Després de l'excavació arqueològica, estudiareu els objectes i materials descoberts, familiaritzant-vos amb l'estudi tècnic de les restes i desenvolupant una perspectiva intuïtiva i crítica. Un taller pensat per a compartir una vivència emocionant amb els companys, en un jaciment arqueològic únic i especial.

Nivell educatiu:

Cicle mitjà i superior d'Educació Primària
1er cicle d'ESO

Educació primària

Competències per àmbits:

Coneixement del medi

- Competència 1: Plantejar-se preguntes sobre el medi, utilitzar estratègies de cerca de dades i analitzar resultats per trobar respostes.
- Competència 2: Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtats al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim.

Educació secundària

Competències per àmbits:

Àmbit social

- Competència 2. Aplicar els procediments de la recerca històrica a partir de la formulació de preguntes i l'anàlisi de fonts, per interpretar el passat.
- Competència 8. Analitzar les manifestacions culturals i relacionar-les amb els seus creadors i la seva època, per interpretar les diverses cosmovisions i la seva finalitat.
- Competència 9. Valorar el patrimoni cultural com a herència rebuda del passat, per defensar-ne la conservació i afavorir que les generacions futures se l'apropriïn.

Objectius didàctics:

Valorar el patrimoni cultural com a herència rebuda del passat, per defensar-ne la conservació i afavorir que les generacions futures se l'apropriïn.

Comprendre la importància de l'arqueologia en la recuperació i estudi de la nostra història.

Conèixer els mètodes i tècniques que l'arqueologia utilitza per a obtenir el coneixement històric.

Aplicar procediments propis de la recerca històrica a partir de la formulació de preguntes i l'anàlisi de fonts, per interpretar el passat.

Comprendre alguns dels trets més significatius de les formes de vida a l'antiguitat a partir de la interpretació d'objectes i de l'espai arqueològic.

Potenciar el domini motriu d'eines i instruments.

Utilitzar nocions cronològiques bàsiques.

Aprendre vocabulari nou relacionat amb la temàtica concreta de l'arqueologia i general de la història.

L'excavació

Una necròpolis greco-romana

L'espai del camp de treball del taller d'arqueologia, se situa fora de les muralles de les antigues ciutats grega i romana. Aquest espai recrea una necròpolis (cementiri) grega i romana, amb algunes tombes i enterraments, similars als que han estat descoberts a Empúries, molt a prop d'on es realitza l'excavació del taller didàctic.

Tal i com era habitual en època clàssica, els enterraments s'acompanyen d'objectes diversos (reproduccions d'objectes arqueològics), que componen els aixovars funeraris. Aquests, solien ser béns personals, objectes rituals i provisions o ofrenes als déus, que s'enterraven al costat dels difunts, d'acord a la creença de que existia una vida després de la mort. Els aixovars funeraris són comuns a moltes cultures antigues d'arreu del món, com l'egípcia, l'asteca, la xinesa o la mesopotàmica.

Després del treball d'excavació, els alumnes han de formular hipòtesis sobre la funció d'aquest espai, per a, finalment, interpretar que es tracta d'una necròpolis. Aquesta descoberta els familiaritzarà amb les dues formes més comuns d'enterrament en època clàssica: la inhumació i la cremació. Els objectes quotidians que apareixen en aquest context funerari, els ajudaran a comprendre millor com era la vida dels nostres avantpassats, així com les relacions culturals que s'establiren entre ells.

Propostes de treball a l'aula!

 Màscara asteca, feta de fusta de cedre i turqueses. Mèxic, 1400-1521

1

Un món de descobertes

Proposta de treball previ a la sessió

Feu una recerca de notícies publicades sobre descobertes arqueològiques que s'hagin fet en els últims anys. Per a cada publicació, escolliu cinc paraules clau que us sembli que tinguin relació amb el món de l'arqueologia i feu-ne una petita descripció. Feu una posada en comú amb els companys i valoreu la importància d'aquests descobriments, les característiques principals de la troballa i el vocabulari relacionat que heu destacat.

Mosaic de cultures

Proposta de treball previ a la sessió

2

Repartiu-vos en grups de treball i escolliu un dels continents (excepte l'Antàrtida). Utilitzant mapes, imatges i recursos audiovisuals, prepareu un treball sobre tres cultures que hagin habitat el vostre continent, indicant les regions on vivien aquests pobles (principals ciutats, organització territorial,..), com era la seva organització política, social i religiosa, la vida quotidiana, les manifestacions artístiques i les creences i rituals. Destaqueu algunes troballes arqueològiques que tinguin relació amb aquestes cultures i expliqueu-ne la seva importància.

 Guerrer de terractota de l'exèrcit de Xi'an. Xina, 221 aC - 206 aC

i Vasos canopis de Maiherpri. Egipte, 1479-1425 aC

Rituals de la mort

Proposta de treball posterior a la sessió

3

La mort ha estat, des dels inicis de la civilització, un gran misteri per a l'home. Escolliu una civilització del món i cerqueu informació sobre el concepte que aquesta tenia o té de la mort. A partir de les seves formes d'enterrament, dels rituals funeraris i dels objectes que acompanyen als morts (aixovar funerari), doneu una visió general de les seves creences i del seu grau de desenvolupament i organització política i social. Exposeu els resultats als companys, i, entre tots, reflexioneu sobre la importància de la mort pels diferents pobles, sobre creences o pràctiques comunes en les diferents cultures, i sobre com afrontem i comprenem la mort avui en dia.

4

Dissenyem una exposició temporal!

Proposta de treball posterior a la sessió

Entre tots, escolliu un àmbit o tema relacionat amb el món grec o romà sobre el que us agradaria aprendre. Seleccioneu peces i objectes arqueològics que hi tinguin relació i que s'exposin en museus d'arreu del món. Repartiu-vos els objectes, de manera que cada un de vosaltres treballi amb una de les peces.

Prepareu una petita descripció de la peça, que inclogui el museu on s'exposa, la cronologia, la funció, l'autor i la regió on fou creada. Un cop tots tingueu aquesta informació, penseu com presentar l'exposició i prepareu els textos que acompanyaran els seus diferents espais.

Kilyx-crater de ceràmica.
Grècia, 400-390 aC **i**

5

El museu del segle 43

Proposta de treball posterior a la sessió

Us heu plantejat mai que molts dels objectes que són descoberts durant les campanyes arqueològiques són per a nosaltres veraders tresors, mentre pels nostres avantpassats eren objectes d'ús quotidià als que no donaven gaire valor? Molts dels recipients de ceràmica que es descobreixen durant les excavacions, com les àmfores, per exemple, eren objectes que els grecs i els romans tot sovint trencaven o llançaven després del seu ús. Per als científics, en canvi, aquests objectes són molt valuosos, ja que els permeten conèixer i explicar com era la vida a l'antiguitat i els trets característics d'una civilització concreta.

Imagineu que al segle 43 uns arqueòlegs descobreixen la nostra civilització. Quins creieu que serien els objectes que trobarien durant les excavacions? Una escombreta del vàter? Una llauna de Coca-cola? Un mòbil? Imagineu aquests objectes exposats en un museu del futur? Quins dels nostres objectes d'ús quotidià resistirien dos mil anys? Quins són els objectes que millor defineixen la nostra societat? Què creieu que explicarien de nosaltres els arqueòlegs a partir d'aquestes troballes?

Aquestes preguntes us han d'ajudar a imaginar, entre tots, com podrà ser un museu del segle 43. Tingueu en compte que, avui en dia, nosaltres tenim molts més objectes i materials dels que podia tenir un grec o un romà fa dos mil anys. Reflexioneu també sobre aquesta qüestió!